

GIS en de politieke partij

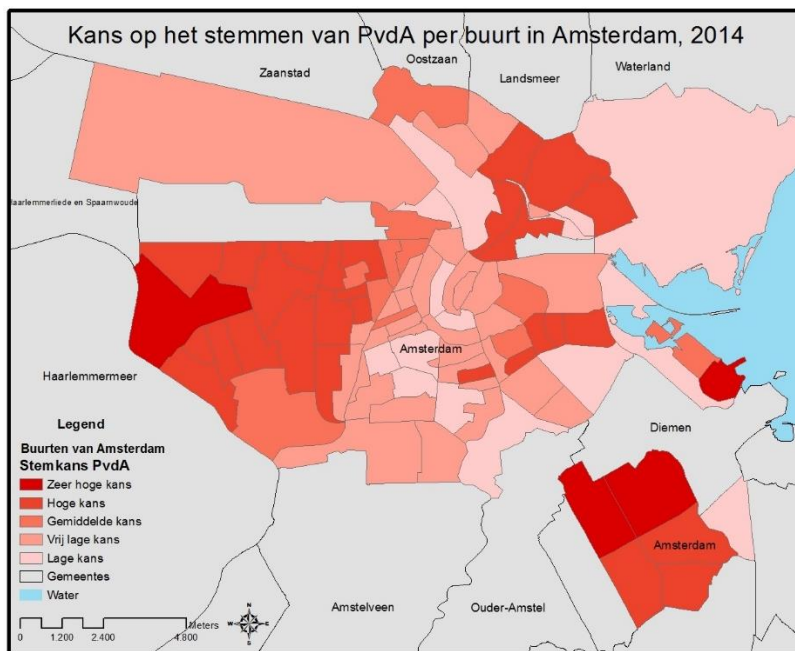
Het voorspellen van stemgedrag is al decennia lang een populaire bezigheid. Maar het voorspellen van stemgedrag op een kleine geografische schaal is een vrij onbekend gebied. Vooral in Nederland, waar het niet uitmaakt waar de stemmer woont, is de zogenoemde electorale geografie onderontwikkeld. In Nederland telt iedere stem even zwaar, of de stemmer nu in Limburg of Amsterdam woont (Tweedekamer.nl). Maar in landen waar dit wel uitmaakt, zoals de Verenigde Staten, is de electorale geografie al wat verder ontwikkeld. Zo is het proces van 'gerrymandering' een veel besproken proces. Gerrymandering is het proces waarbij bepaalde grenzen van electorale districten zo getrokken worden dat het in het voordeel is van een bepaalde partij (Shin, 2015). Volgens de Democraten maken de republikeinen zich hier schuldig aan en heeft het ze geholpen naar de overwinning in de verkiezingen van 2016 (Buns & Martin, 2017). Hier kan in Nederland nooit sprake van zijn. Maar kan de electorale geografie toch wel van belang zijn voor de Nederlandse politiek?

De stemmer en zijn locatie

Volgens Pattie en Johnston (2006) kan de locatie van een persoon een grote impact hebben op zijn of haar stemgedrag. De locatie van een persoon kan op twee manieren zijn of haar stemgedrag beïnvloeden. Het kan de mening van een persoon beïnvloeden door persoonlijke observaties en ervaringen, of het kan de mening beïnvloeden door sociale interactie (Walks, 2006). De mening van een persoon kan door de eerste manier bijvoorbeeld beïnvloed worden door bijvoorbeeld de status van een buurt, de stedelijkheid van een buurt of de dominante partij van een buurt (Walks, 2006; Van Gent, 2013, McAllister et al., 2001). Een persoon kan via de tweede manier beïnvloed worden door te praten met mensen in zijn of haar omgeving. Maar het is voor wetenschappers moeilijk om een bewijs te vinden voor het bestaan van dit proces (McAllister et al., 2001; Johnston & Pattie, 2006). Daarnaast beïnvloeden ook de persoonlijke eigenschappen van een persoon zijn of haar stemgedrag (Walks, 2006). Maar twee personen met precies dezelfde persoonlijke eigenschappen, maar de een in Amsterdam Zuid woont en de andere in Amsterdam Zuidoost zullen waarschijnlijk een ander stemgedrag hebben.

Electorale geografie voor de Nederlandse politieke partij

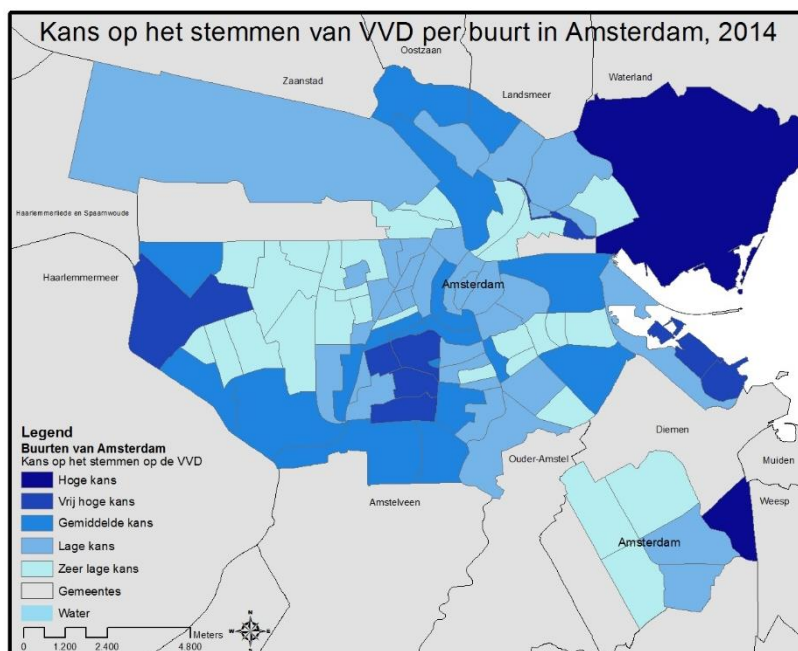
Het is dus gebleken dat locatie stemgedrag beïnvloed. Maar hoe kan dit een politieke partij helpen? Zou de electorale geografie bijvoorbeeld voor meer stemmen kunnen zorgen voor een politieke partij? Tijdens de campagne periode gaan politieke partijen de straat op om zoveel mogelijk stemmen te krijgen tijdens de verkiezingen. Maar wanneer de politieke partijen zouden weten waar zij de meeste kans hebben om stemmen te verkrijgen, kunnen zij gericht campagne voeren. Maar hoe kan een politieke partij weten waar zij de meeste kans hebben tot het verkrijgen van stemmen? Aan de hand van een statistische analyse zijn daarom kaarten gemaakt waarop de kans op het stemmen op een bepaalde partij weergegeven wordt. Aan de hand van het Nationaal kiezersonderzoek na de verkiezingen van 2012 en het CBS wijken en buurten bestand is berekend hoeveel kans er in een bepaalde buurt is dat de bewoners PvdA of VVD zullen stemmen. Het was niet mogelijk om dit te berekenen voor alle partijen van Nederland aangezien er niet genoeg respondenten waren per politieke partij om een betrouwbare statistische analyse uit te voeren. Aan de hand van de variabelen leeftijd, inkomen, afkomst en stedelijkheidgraad is deze kans bepaald. Er zijn uiteraard nog heel veel andere factoren die stemgedrag beïnvloeden, maar deze vier factoren waren ook op de schaal van de buurt beschikbaar. De berekeningen zijn voor heel Nederland gedaan, maar Amsterdam zal in dit geval gebruikt worden om de uitkomsten te visualiseren.

Bron: SKON, 2015 and CBS 2014

Deze kaart laat de kans zien die er per buurt is dat de inwoners op de Partij van de Arbeid zullen stemmen. Over het algemeen doet de PvdA het erg goed. Maar dit is geen verrassing, Amsterdam is van origine een bolwerk voor de PvdA. De hoogste kans is te vinden in Amsterdam Nieuw-West, Amsterdam Zuidoost en Amsterdam Noord. De PvdA scoort het laagste in de rijke en 'witte' buurten van Amsterdam in Amsterdam Zuid, Amsterdam Centrum en Amsterdam Noord.

Wanneer de uitkomst vergeleken wordt met de werkelijke uitkomsten is de PvdA ook erg populair in de buurten met een zeer hoge kans tot het stemmen op de PvdA. Maar de buurten met een lage stemkans op de PvdA hebben in de realiteit vaak ook een hoge support voor de PvdA (OIS Amsterdam, 2012). Dit is dan ook een beperking van deze berekening. Er zijn zoveel factoren die stemgedrag beïnvloeden die niet in harde data beschikbaar zijn.

Bron: SKON, 2015 and CBS 2014

Deze kaart laat de stemkans voor de VVD zien. Zoals verwacht is de kans dat inwoners VVD stemmen kleiner dan de kans dat ze PvdA zullen stemmen. Daarnaast is ook hier weer een patroon weer te

nemen. In de rijkere buurten is er veel meer kans dat bewoners op de VVD zullen stemmen. Maar in de realiteit ligt het net iets anders. Hoewel de VVD in de buurten met een hoge kans inderdaad meer steun krijgt dan in de buurten met een lage kans, krijgt de VVD in de meeste buurten van Amsterdam toch minder steun in realiteit. Maar ook hier komt dezelfde beperking naar voren van deze berekening. Sommige factoren zijn niet te meten in harde data. Het is mogelijk om de kans te berekenen per buurt die er is om een bepaalde partij te steunen, maar neem het met een korreltje zout. Het zou goed zijn om deze berekening aan te vullen met kwalitatief onderzoek. Want de motivatie tot bepaald stemgedrag is soms niet in cijfers uit te drukken.

Bronnen

Burns, Alexander., Martin, Jonathan. (2017). *Eric Holder to lead democrats' attack on republican gerrymandering*. The new York Times. Retrieved from <https://www.nytimes.com/2017/01/11/us/eric-holder-to-lead-democrats-attack-on-republican-gerrymandering.html>

De tweede kamer. (2017). Verkregen van https://www.parlement.com/id/vhnnmt7ih7yh/tweede_kamer

Johnston, Ron, and Charles Pattie. *Putting voters in their place: Geography and elections in Great Britain*. Oxford University Press, 2006.

MacAllister, I., Johnston, R. J., Pattie, C. J., Tunstall, H., Dorling, D. F., & Rossiter, D. J. (2001). Class dealignment and the neighbourhood effect: Miller revisited. *British journal of political science*, 31(01), 41-59.

OIS Amsterdam. (2012). Tweede kamer definitieve uitslag. Retrieved from https://www.ois.amsterdam.nl/nieuws/download/1039/2012_tweedekamer_definitieve_uitslag_1.pdf

Pattie, C., & Johnston, R. (2000). 'People who talk together vote together': An exploration of contextual effects in Great Britain. *Annals of the Association of American Geographers*, 90(1), 41-66.

Shin, M. (Eds.). (2015). *The Wiley Blackwell companion to political geography (21)*. John Wiley & Sons.

Van Gent, W. P., Jansen, E. F., & Smits, J. H. (2014). Right-wing radical populism in city and suburbs: An electoral geography of the Partij Voor de Vrijheid in the Netherlands. *Urban Studies*, 51(9), 1775-1794.

Walks, R. A. (2006). The causes of city-suburban political polarization? A Canadian case study. *Annals of the Association of American Geographers*, 96(2), 390-414.

SKON. (2015). Nederlands kiezersonderzoek 2012. Retrieved from <https://www.cbs.nl/nl-nl/publicatie/2015/12/nationaal-kiezersonderzoek-2006-2012>

CBS. (2014). Wijken en buurten kaart. Retrieved from <https://www.cbs.nl/nl-nl/dossier/nederland-regionaal/geografische%20data/wijk-en-buurtkaart-2014>